

Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС»

**ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ**

МАТЕРІАЛИ

IV Всеукраїнської науково-практичної on-line-конференції
(Суми, 21–22 листопада 2019 року)

У двох частинах

Частина 2

Суми
Сумський державний університет
2019

Мордань Є.Ю.,

к.е.н., старший викладач,

Рябуха А.Ю.,

студентка

Сумський державний університет, м. Суми

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Прибуток є головним економічним показником, що характеризує результати фінансово-господарської діяльності підприємства. Саме прибуток забезпечує фінансову стійкість та платоспроможність підприємства, а також фінансує його розвиток. Зростання прибутку позитивно впливає на темпи економічного розвитку країни, окремих регіонів, збільшення суспільного багатства і підвищення життєвого рівня населення. Тому, необхідність створення ефективної системи управління прибутком підприємства є актуальним питанням для економіки України в сучасних умовах.

Система управління прибутком підприємства повинна базуватися на глибокому розумінні природи поняття прибуток, як об'єкта управління, що вимагає попереднього вивчення його економічної сутності та змісту.

Результат критичного аналізу існуючих підходів до трактування поняття «прибуток» показав, що єдина точка зору щодо формування його змісту відсутня. Систематизація існуючі в економічній літературі визначень цієї категорії дала можливість виділити три підходи до розуміння сутності та змістовних особливостей прибутку.

Перший підхід розглядає прибуток в політекономічному аспекті, з використанням категорій, що не мають чіткого трактування в нормативно-правових актах, а саме це «додана вартість», «додаткова вартість», «додатковий продукт», «додаткова праця». Представниками цієї групи є Л. І. Антошкіна [2],

П. І. Багрій [3], Г. І. Башнянин [5], Е. Ф. Борисов [7], І. Ю. Матюшенко [14], А. М. Поддєрьогін [16] та інші. Науковці, які дотримуються даної точки зору розкривають прибуток через взаємозв'язок вищезазначених категорій наступним чином: додатковий продукт створюється додатковою працею і виступає як додаткова вартість. Даний підхід не дає можливості чіткого визначення кінцевого фінансового результату з причини відсутності пояснень щодо методики його розрахунку, також він не розглядає взаємозв'язку між доходами та витратами і не зазначає особливості їх відображення в обліку та звітності.

Такі автори як А. Н. Азріліян [1], В. Д. Базилевич [4], А. Б. Борисов [6], М. А. Корольов [11], Л. М. Лазовський [12], А. А. Ратновський [12], прибуток розглядають як фінансовий результат від основної (операційної) діяльності підприємства. У даному підході для визначення сутності прибутку та алгоритму його розрахунку використовуються дві основні категорії, це «виручка» та «витрати виробництва». Представники даного підходу розглядають прибуток як різницю між виручкою від реалізації продукції та витратами, понесеними на їх виробництво. На нашу думку, за такою методикою визначається не прибуток підприємства, як кінцевий фінансовий результат, а проміжний фінансовий результат – валовий прибуток. Зокрема, на законодавчому рівні валовий прибуток розраховується як позитивна різниця між чистим доходом від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) і собівартістю реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) [15]. Відповідно такий підхід до трактування терміну прибуток є невірним, оскільки враховує тільки результати від основного виду діяльності і виключає результатів від фінансової та інвестиційної діяльності підприємства.

Представники третього підходу характеризують прибуток як позитивний результат від всієї сукупності здійснюваних операцій підприємства. Такої точки зору дотримуються Ф. Ф. Бутинець [8], Д. Д. Гордієнко [9], В. В. Лашак [13], А. Г. Загородній [10] та інші. Даний підхід найкраще описує сутність поняття «прибуток» і співпадає з нормативно-правовим забезпеченням організації та

ведення бухгалтерського обліку згідно Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [15].

Проведене дослідження дає можливість сформулювати ряд висновків щодо трактування сутності прибутку в системі функціонування підприємства. Зокрема, прибуток неможливо розглядати як додатковий продукт створений додатковою працею і виражений додатковою вартістю. Такий підхід жодним чином не розкриває змісту прибутку, оскільки не враховує взаємозв'язку між доходною та витратною частиною та не містить алгоритму його розрахунку. Прибуток, як позитивний кінцевий фінансовий результат, повинен включати в себе не тільки результати від основної діяльності підприємства, а й від фінансової та інвестиційної.

Підсумовуючи вищевикладене, сформуємо власне визначення. Вважаємо, що прибуток підприємства варто розглядати як сукупність економічних відносин між підприємцями, власниками засобів виробництва, та найманими працівниками, які виникають у процесі здійснення операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства з метою отримання чистого доходу підприємця на вкладений капітал, що характеризує його винагороду за ризик здійснення підприємницької діяльності, і являє собою різницю між отриманими доходами та понесеними витратами.

Запропоноване визначення розглядає прибуток не тільки в межах кількісного аспекту, що ґрунтується на співставленні доходів та витрат, а й розкриває його економічний зміст.

Отже, за результатами проведеного дослідження визначено, що прибуток є основною ціллю підприємницької діяльності та певним гарантом успішного її розвитку. Детальне дослідження вже наявних трактувань сутності прибутку дало можливість виокремити три підходи щодо його розуміння. Перший підхід розглядає прибуток в політекономічному аспекті, другий – як фінансовий результат від основної (операційної) діяльності підприємства, а третій – як позитивний результат від всієї сукупності здійснюваних операцій підприємства. Запропоноване власне визначення прибутку підприємства, як об'єкта

управління, змістовне наповнення якого закладає основи для формування на підприємстві ефективної системи його управління.

Список використаних джерел

1. Азрилиян А. Н. Большой экономический словарь / А. Н. Азрилиян. – 5-е изд. доп. и перероб. – М. : Институт новой экономики, 2002. – 1280 с.
2. Антошкіна Л. І. Словник-довідник бухгалтера : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л. І. Антошкіна, О. В. Вороновська, Н. В. Рунчева. – Донецьк : Юго-Восток, 2005. – 70 с.
3. Багрій П. І. Економічний словник / За ред П. І. Багрія, С. І. Дорогунцова. – К. : 1973. – 621 с.
4. Базилевич В. Д. Ринкова економіка: основні поняття і категорії : навч. посіб. / В. Д. Базилевич, К. С. Базилевич. – К. : Знання, 2006. – 263 с.
5. Башнянин Г. І. Генеза ринкової економіки : терміни, поняття, персоналії / Г. І. Башнянин, В. С. Іфтемічук. – К. : «Магнолія плюс», 2004. – 688 с.
6. Борисов А. Б. Большой экономический словарь. – М. : Книжный мир, 2001. – 895 с.
7. Борисов Е. Ф. Политэкономический словарь / Е. Ф. Борисов, В. А. Жамин, М. Ф. Макарова. – М. : Издательство политической литературы, 1972. – 368 с.
8. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський словник / Ф. Ф. Бутинця. – Житомир. ПП «Рута», 2001. – 224 с.
9. Гордієнко Д. Д. Економічний тлумачний словник. Понятійна база законодавства України у сфері економіки / Д. Д. Гордієнко. – К. : КНТ, 2006. – 308 с.
10. Загородній А. Г., Вознюк Г.Л., Смовженко Т.С. Фінансовий словник / А. Г. Загородній, Г. Л.Вознюк, Т. С. Смовженко. – Львів: Видавництво «Центр Європи», 1997. – 576 с.

11. Королев М. А. Статистический словарь / М. А. Королев. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Финансы и статистика, 1989. – 623 с.
12. Лазовский Л. М. Универсальный бизнессловарь / Л. М. Лазовский, Б. А. Райзберг, А. А. Ратновский. – М. : ИНФРА, 1999 – 640 с.
13. Марценяк Н. О. Понятійно-термінологічний словник з контролю, аудиту та ревізії / Н. О. Марценяк, В. В. Лащак. – Чернівці, 2005. – 103 с.
14. Матюшенко І. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. / І. Матюшенко. – К. : ЦНП, 2003. – 320 с.
15. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс] / Наказ Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 р. № 73. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>. – Назва з екрану.
16. Поддєрьогін А. М. Фінанси підприємств : підруч. / А. М. Поддєрьогін, М. Д. Білик, Л. Д. Буряк. – К. : КНЕУ, 2006. – 552 с.

УДК 336.6; 339.9

Цибульняк Анна Сергіївна

студентка, гр. МЕ-82

Тарасенко Світлана Вікторівна

к.е.н., старший викладач

Сумський державний університет, м. Суми

ОСОБЛИВОСТІ ДИЗАЙНУ ЯК ФАКТОРУ ЗРОСТАННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ФІНАНСОВИХ КОМПАНІЙ: МІЖНАРОДНИЙ РОЗРІЗ

Фінансові компанії, як і підприємства інших галузей, для стимулювання попиту на послуги використовують засоби дизайну. Візуалізація мети, цінностей, візії допомагає формувати позиції компанії на ринку.